

Zbigniew Sareło

"Arbeit und Wertewandel im postmodernen Deutschland : eine historisch-ethische, ethisch-systematische Studie zum Berufs und Arbeitsethos", Johannes Michael Schnarrer, Hamburg 1996 : [recenzja]

Studia Philosophiae Christianae 34/2, 194-195

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jednakże często jest to podział do pewnego stopnia arbitralny. Matematykę należałoby raczej widzieć globalnie. Takie jednak potraktowanie wiedzy matematycznej powoduje, że nie jest możliwe zamknięcie jej w jednym systemie aksjomatyczno-dedukcyjnym (wynika to z twierdzeń limitacyjnych).

Historia wielkiego twierdzenia Fermata rzuca nowe światło na istotę wiedzy matematycznej. Metoda aksjomatyczno-dedukcyjna jest uważana powszechnie za najwłaściwszą metodę wykładu teorii matematycznej. Jednak nie daje się odizolować od siebie poszczególnych teorii matematycznych. Z reguły interesujące wyniki matematyczne są uzyskiwane przy wykorzystywaniu wielu różnych teorii matematycznych. Matematyka musi być widziana całościowo, jako jedna integralna nauka.

Anna Lemańska

Johannes Michael Schnarrer, *Arbeit und Wertewandel im postmodernen Deutschland. Eine historische, ethisch-systematische Studie zum Berufs- und Arbeitsethos*, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 1996, ss. 324.

Problemem, którego rozwiązania na łamach swej książki poszukiwał J.M. Schnarrer, jest kwestia przemian społecznych, jakie zachodzą w następstwie upadku komunistycznych totalitaryzmów. W momencie obalania marksistowskich systemów polityczno-ekonomicznych panowało dość powszechne przekonanie, że wydarzenia w środkowo-wschodniej Europie nie będą oddziaływały na stosunki społeczne w krajach o utrwalonej gospodarce rynkowej. Dopuszczano najwyżej możliwość marginalnych wpływów. Rzeczywistość jednak nie potwierdziła optymistycznych prognoz, zwłaszcza w odniesieniu do Niemiec. Ujawniło się przede wszystkim jak słabo jest zakorzeniona w ludzkich postawach zasada solidarności, która wydawała się być nadrzędnym kryterium wyborów poszczególnych osób i całych społeczności.

Swoje badania autor zawężył jedynie do Niemiec. Zachodzące bowiem tam przemiany, zdaniem wielu badaczy współczesnych procesów społecznych, ujawniają w sposób najbardziej jaskrawy zjawiska, które mają miejsce w całej Europie. Przedmiotem zaś swych badań uczynił on kwestię przeobrażeń w zakresie rynku pracy i dominujących na nim wartości. Zmiany tam zachodzące są wręcz symptomatyczne dla procesów obejmujących całość zjawisk społecznych.

Praca J.M. Schnarrera dzieli się na trzy rozdziały. Pierwszy z nich ma charakter historyczny. Autor w syntetycznej formie przedstawił zagadnienie pracy w myśli filozoficznej od starożytności po czasy współczesne.

W rozdziale drugim natomiast podjął się on zadania analizy fenomenowi współczesnych zmian w dziedzinie pracy. Jego rozważania w tym rozdziale koncentrowały się wokół kwestii rozumienia prawa do pracy w kontekście aktualnego stanu bezrobocia i stref ubóstwa materialnego. W trakcie tych

analiz wydobyl on pozytywne i negatywne, jego zdaniem, przemiany w zakresie praktycznie akceptowanych wartosci. Do negatywnych zmian zaliczyl on m.in. oslabienie wzalozliwosci na dobro i zlo, nasilenie postaw permissywnistycznych i hedonistycznych, zmniejszajace sie poczucie solidarnosci z osobami nie radzacymi sobie w zyciu. Wsród pozytywnych przemian umiescil on wzrost przekonania o potrzebie przyjecia na siebie wiekszych obciazen ze wzgledu na recesje gospodarcza, upowszechnienie postaw tolerancji wobec inaczej myslacych oraz zwiakszajace sie docenianie wartosci rodziny.

Konstatacje poczynione przez J.M. Schnarrera w rozdziale drugim staly sie podstawa do wyciagniecia konsekwencji etycznych w ostatniej partii ksiazki. Autor poddal tu krytycznej ocenie opisany przez siebie stan rzeczy i podjal probe wskazania oraz uzasadnienia kryteriow etycznych, ktorych wziecie pod uwage jest warunkiem pomyslonego rozwiazania istniejacych problemow. Do takich kryteriow zaliczyl on nastepujace zasady: godnosc osoby, solidarnosci, pomocniczosci oraz dobra wspolnego. Ukazal tez praktyczne implikacje owych zasad w rozwiazywaniu wspolczesnych problemow pracy i ubostwa.

W ksiazce J.M. Schnarrera znajdujemy wiele interesujacych spostrzezen na temat wspolczesnych przemian. Nie wszystkie z nich sa gruntownie uzasadnione, co jednak wydaje sie byc zrozumiale. Autor podjal sie bowiem badan materii, ktora jest w trakcie przemian. Brak odpowiedniego dystansu do przedmiotu badan z koniecznosc staje sie przyczyna niedokladnosc w jego ujmowaniu. Badania takie sa jednak przyteczne, nawet jezeli tez i metodologicznie nie beda w pelni poprawne. Dobor metod badan adekwatnych do przedmiotu jest mozliwy po dokladnym rozpoznaniu tego ostatniego.

Pomimo pewnych brakow, jakie mozna dostrzec w omawianej pozycji, jest ona swiadectwem oceny przemian cywilizacyjnych w trakcie ich trwania. Zawarte w niej przemylenia wnosza sporo przytecznych spostrzezen, ktorych nie sposob pominalc w dalszych badaniach wspolczesnych przeobrazen kulturowych. Wiele inspiracji w niej moga odnalezc takze osoby zawodowo trudniace sie rozwiazywaniem problemow spolecznych.

Zbigniew Sarelo

Granice nauki, red. Michal Heller, Janusz Mączka, Jacek Urbaniec, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos, Tarnów 1997, ss. 179.

Ośrodek Badań Interdyscyplinarnych przy Wydziale Filozofii PAT w Krakowie oraz Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej „Biblos” oddaja dan rak czytelnika kolejna prace, tym razem poruszajaca zagadnienie granic i racjonalnosc nauki. Inspiracja do podjecia tej tematyki jest obserwowany proces przesuwania sie granic nauki. Wraz z postepem nauki poszerza sie wiedza naukowa, a to z kolei prowadzi do formulowania nowych pytan.